

PREDLOZI AMANDMANA INICIJATIVE MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA NA PREDLOG ZAKONA O JAVNOM OKUPLJANJU

Amandman I:

U predlogu Zakona o javnom okupljanju, u članu 6. stav 2. se briše.

Obrazloženje:

Inicijativa smatra da je celishodnije da zakon apriori ne zabranjuje određene kategorije mesta, pogotovu ne prostor ispred državnih ustanova čije postupanje može biti predmet reakcija građana i građanki. Shodno tome, rešenje vidimo u tome da organi lokalne samouprave obrazloženo odrede listu prostora koje smatraju nedozvoljenim za okupljanje u roku od 60 dana od donošenja zakona, kako to predviđa član 24. ovog predloga Zakona. Neodređenost pri definisanju termina: "mesto na kojem se održavanjem skupa krše prava i slobode drugih, ugrožava moral" i "mesta zatvorena za javnost" pruža veliki prostor za zloupotrebu, i u praksi može biti iskorišćen za neustavno ograničenje slobode okupljanja.

Amandman II:

Član 7. se briše.

Obrazloženje:

Ograničavanje vremena kada se skupovi mogu održavati nema oslonca u Ustavu, i predstavlja neosnovano ograničenje slobode okupljanja. Vreme održavanja skupa može predstavljati suštinski element skupa.

Amandman III:

U članu 11. stav 1. tačka 1. briše se tekst: "kao prilikom odlaska i dolaska učesnika skupa sa mesta okupljanja"

Obrazloženje:

Organizator okupljanja ne može da kontroliše ponašanje učesnika prilikom dolaska i odlaska (učesnika) na i sa mesta javnog skupa, te samim tim ne može biti odgovoran za njihove postupke niti bezbednost.

Amandman IV:

U članu 11. stav 1. tačka 3. briše se "i vozilima javnog saobraćaja".

Obrazloženje:

Uslovljavanje organizatora nesmetanim prolaskom javnog saobraćaja je neopravdano, jer nije direktno dovedena u vezu sa ustavnim ograničenjima slobode okupljanja. Ovako definisana odredba o nesmetanom prolasku vozila javnog saobraćaja može biti osnov za neosnovanu i arbitrarnu zabranu skupova. Shodno tome, Inicijativa smatra da iz stava 1. tačka 3. "vozila javnog saobraćaja" treba da se briše. Uslovi za organizovanje okupljanja na putu su regulisani članovima 123-130. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik RS" br 41/2009, 53/2010, 101/2011) i dodatna ograničenja nisu opravdana.

Amandman V:

U članu 13. stav 1. tačka 3. briše se tekst "i druga okupljanja koja organizuju državni organi".

Obrazloženje:

U stavu 1. tačka 3. državni organi su neopravdano oslobođeni procedure prijave skupa. Ukoliko se za državne svečanosti može utvrditi razlog zašto je to urađeno, za „druga okupljanja koja organizuju državni organi“ apsolutno ne postoji opravdan razlog. U bliskoj prošlosti, državni organi su bili organizatori skupova u direktnoj suprotnosti sa odredbama ovog Zakona: tokom skupa „Kosovo je Srbija“ iz februara 2008. godine, koji je organizovala Vlada Republike Srbije, zabeleženi su najveći masovni nemiri na ulicama Beograda, i najveće ugrožavanje bezbednosti ljudi i imovine u kojima je jedna osoba izgubila život, dok je skup „Stop azilu“ u organizaciji opštine Mladenovac u oktobru 2014. godine imao za cilj podsticanje verske, rasne i nacionalne mržnje i netrpeljivosti. Suprotno odredbama ovog stava, skupovi u organizaciji državnih organa moraju biti pod posebnom lupom, a ne oslobođeni odgovornosti.

Amandman VI:

U članu 13. stav 1. tačka 4) menja se i glasi: „spontana mirna okupljanja, kao neposredna reakcija na određeni događaj ili nakon tog događaja, koji se održavaju na otvorenom ili u zatvorenom prostoru, radi izražavanja mišljenja i stavova povodom nastalog događaja.“

Obrazloženje:

Spontano mirno okupljanje je sintagma koja se u teoriji ljudskih prava i presudama Evropskog suda za ljudska prava koristi za opisivanje skupova koji se organizuju kao reakcija na određeni događaj. Evropski sud za ljudska prava, Venecijanska komisija Saveta Evrope i Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava OEBS (ODIHR) usaglašeni su u stavu da je neophodno da postoji izuzetak od predviđenog roka za prijavu skupa (u slučaju ovog predloga zakona od 5 dana) ukoliko bi takvo odlaganje znatno oslabilo poruku koja se okupljanjem prenosi.

Predloženim amandmanom, ova tačka takođe predviđa mogućnost organizacije kontra-skupa, kao još jednog osnovnog demokratskog sredstva.

Inicijativa predlaže i izmenu koja se tiče nepostojanja organizatora spontanog okupljanja. U predlogu Zakona decidno je navedeno da spontana mirna okupljanja ne mogu imati organizatora, što je u suprotnosti sa samom suštinom spontanog okupljanja. Sintagma „spontano okupljanje“ se ne sme razumeti doslovno, jer pojam spontanog okupljanja podrazumeva okupljanje koje predstavlja reakciju na određeni događaj, govor ili incident, a ne slučajno okupljanje.

Amandman VII:

U članu 13. stav 2. se briše.

Obrazloženje:

Stav 2. ovog člana briše se s obzirom da je neosnovano postojanje člana 7. ovog predloga zakona, na koji se ovaj stav referiše.

Amandman VIII:

U članu 13. stav 3. se briše.

Obrazloženje:

U obrazloženju amandmana VII koji se odnosi na stav 1. tačku 4) ovog člana objašnjen je pojam spontanog okupljanja. U teoriji ljudskih prava i praksi Evropskog suda za ljudska prava je predviđeno da i spontana okupljanja mogu imati organizatora. Inicijativa naglašava da spontano okupljanje ne znači slučajno okupljanje, već je pojam koji se odnosi na brzu i hitnu reakciju u odnosu na određeni događaj.

Amandman IX:

U članu 15. u stavu 1. reč "donošenje" se zamenjuje rečima "dostavljanje organizatoru".

Obrazloženje:

Inicijativa predlaže ovaj amandman da bi sistem pravne zaštite koji ovaj zakon predviđa bio efikasan. Nije uzeto u obzir vreme koje je potrebno da nadležni organ dostavi rešenje organizatoru što se može negativno odraziti na vremenski okvir koji je predviđen ovim zakonom. Predlagač zakona je rok za prijavu skupa produžio na dva dana, sa očiglednom namerom da se organizatoru skupa u slučaju zabrane od strane Ministarstva unutrašnjih poslova omogući dvostepeni žalbeni postupak i u slučaju usvajanja žalbe održavanje skupa u predviđenom terminu. Neophodan uslov da bi to bilo moguće jeste da nadležni organ dostavi organizatoru rešenje kojim se ne dozvoljava održavanje skupa 96 časova pre prijavljenog vremena za početak skupa.

Amandman X:

U članu 16. dodaje se stav 4. koji glasi: "Nadležni sud spor rešava po hitnom postupku, a najkasnije u roku od 48 sati."

Obrazloženje:

Potrebno je dodati stav 4. jer u suprotnom odlučivanje nadležnog suda može da traje neodređeno vreme. Uvođenjem vremenskog okvira za rešavanje spora od strane nadležnog suda ostvaruje se pravo na pravni lek i u slučaju usvajanja žalbe organizatora omogućava se održavanje okupljanja u predviđenom terminu.

Amandman XI:

U članu 18. menja se stav 1. i glasi: "Policijski službenici su ovlašćeni da spreče ili prekinu okupljanje ukoliko nastupe okolnosti iz člana 8. ovog zakona u okviru javnog skupa."

Obrazloženje:

Prethodna formulacija člana 18. stava 1. ostavljala je prostor nadležnim organima da neosnovano prekidaju okupljanja iako razlog za prekidanje nije nastao na prijavljenom okupljanju. Shodno tome, potrebno je precizirati da ako i samo ako nastupe okolnosti iz člana 8. ovog predloga zakona i to u okviru okupljanja, policijski službenici mogu da spreče ili prekinu okupljanje.

Zakonom se mora jasno definisati da razlozi za prekid ili sprečavanje okupljanja moraju nastati u okviru predmetnog skupa, i da javni red mora biti narušen od strane učesnika predmetnog skupa da bi skup bio prekinut ili sprečen. Zakon mora biti jasan i precizan u garanciji slobode okupljanja. Slobodu okupljanja ne ugrožavaju samo državni organi, koji imaju mogućnost zabrane okupljanja, već je ugrožavaju grupe i

pojedinci koji nasilnim putem žele da onemoguće pojedina okupljanja. Zakon mora biti jasan u određivanju da nasilni pokušaj prekida skupa ili napada na skup ne sme biti osnov za sprečavanje ili prekid okupljanja, već naprotiv – zakon mora dodatno potvrditi obavezu države da zaštiti i omogući svako mirno okupljanje.

Amandman XII:

U članu 20. u stavu 1. reči "30 000 dinara" zamenjuju se rečima "3 000 dinara".

Obrazloženje:

Predviđene novčane kazne su neodmereno visoke, i za rezultat će imati odvracanje pojedinaca i pojedinki, kao i neformalnih grupa i pravnih lica od uživanja slobode okupljanja, posebno imajući u vidu da su pojedine odredbe na kojima se odgovornost zasniva nejasne i podložne arbitrarnom tumačenju i zloupotrebama. Neophodno je drastično umanjiti visinu zaprećenih kazni, kako bi se podsticala sloboda okupljanja kao jedna od vrhunskih demokratskih vrednosti i mehanizama.

Amandman XIII:

U članu 21. stav 1. reči "70 000 do 120 000 dinara" zamenjuju se rečima "7 000 do 12 000 dinara".

Obrazloženje:

Predviđene novčane kazne su neodmereno visoke, i za rezultat će imati odvracanje pojedinaca i pojedinki, kao i neformalnih grupa i pravnih lica od uživanja slobode okupljanja, posebno imajući u vidu da su pojedine odredbe na kojima se odgovornost zasniva nejasne i podložne arbitrarnom tumačenju i zloupotrebama. Neophodno je drastično umanjiti visinu zaprećenih kazni, kako bi se podsticala sloboda okupljanja kao jedna od vrhunskih demokratskih vrednosti i mehanizama.

Amandman XIV:

U članu 21. stav 1. tačka 4. brišu se reči „ili vozilima javnog saobraćaja“.

Obrazloženje:

Uslovljavanje organizatora nesmetanim prolaskom javnog saobraćaja je neopravdano, jer nije direktno dovedena u vezu sa ustavnim ograničenjima slobode okupljanja. Ovako definisana odredba o nesmetanom prolasku vozila javnog saobraćaja može biti osnov za neosnovanu i arbitrarnu zabranu skupova. Shodno tome, smatramo da iz stava 1. tačka 4. "ili vozila javnog saobraćaja" treba da se briše. Uslovi za organizovanje okupljanja na putu su regulisani članovima 123-130. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik RS" br 41/2009, 53/2010, 101/2011) i dodatna ograničenja nisu opravdana.

Amandman XV:

U članu 21. stav 2. reči „1 000 000 do 1 500 000 dinara“ zamenjuju se rečima „100 000 do 150 000 dinara“ i reči "70 000 do 120 000 dinara" zamenjuju se rečima "7 000 do 12 000 dinara".

Obrazloženje:

Predviđene novčane kazne su neodmereno visoke, i za rezultat će imati odvratanje pojedinaca i pojedinki, kao i neformalnih grupa i pravnih lica od uživanja slobode okupljanja, posebno imajući u vidu da su pojedine odredbe na kojima se odgovornost zasniva nejasne i podložne arbitrarnom tumačenju i zloupotrebama. Neophodno je drastično umanjiti visinu zaprećenih kazni, kako bi se podsticala sloboda okupljanja kao jedna od vrhunskih demokratskih vrednosti i mehanizama.

Amandman XVI:

U članu 21. stav 3. reči "50 000 do 100 000 dinara" zamenjuju se rečima "5 000 do 10 000 dinara".

Obrazloženje:

Predviđene novčane kazne su neodmereno visoke, i za rezultat će imati odvratanje pojedinaca i pojedinki, kao i neformalnih grupa i pravnih lica od uživanja slobode okupljanja, posebno imajući u vidu da su pojedine odredbe na kojima se odgovornost zasniva nejasne i podložne arbitrarnom tumačenju i zloupotrebama. Neophodno je drastično umanjiti visinu zaprećenih kazni, kako bi se podsticala sloboda okupljanja kao jedna od vrhunskih demokratskih vrednosti i mehanizama.

Amandman XVII:

U članu 21. stavu 3. tačka 2. brišu se reči „ili vozilima javnog saobraćaja“.

Obrazloženje:

Uslovljavanje organizatora nesmetanim prolaskom javnog saobraćaja je neopravdano, jer nije direktno dovedena u vezu sa ustavnim ograničenjima slobode okupljanja. Ovako definisana odredba o nesmetanom prolasku vozila javnog saobraćaja može biti osnov za neosnovanu i arbitrarnu zabranu skupova. Shodno tome, smatramo da iz stava 1. tačka 4. "ili vozila javnog saobraćaja" treba da se briše. Uslovi za organizovanje okupljanja na putu su regulisani članovima 123-130. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik RS" br 41/2009, 53/2010, 101/2011) i dodatna ograničenja nisu opravdana.

Amandman XVIII:

U članu 22. stav 1. reči "100 000 do 150 000 dinara" zamenjuju se rečima "10 000 do 15 000 dinara".

Obrazloženje:

Predviđene novčane kazne su neodmereno visoke, i za rezultat će imati odvratanje pojedinaca i pojedinki, kao i neformalnih grupa i pravnih lica od uživanja slobode okupljanja, posebno imajući u vidu da su pojedine odredbe na kojima se odgovornost zasniva nejasne i podložne arbitrarnom tumačenju i zloupotrebama. Neophodno je drastično umanjiti visinu zaprećenih kazni, kako bi se podsticala sloboda okupljanja kao jedna od vrhunskih demokratskih vrednosti i mehanizama.

Amandman XIX:

U članu 22. stav 2. reči „1 000 000 do 2 000 000 dinara“ zamenjuju se rečima „100 000 do 200 000 dinara“ i reči „100 000 do 150 000 dinara“ zamenjuju se rečima „10 000 do 15 000 dinara“.

Obrazloženje:

Predviđene novčane kazne su neodmereno visoke, i za rezultat će imati odvratanje pojedinaca i pojedinki, kao i neformalnih grupa i pravnih lica od uživanja slobode okupljanja, posebno imajući u vidu da su pojedine odredbe na kojima se odgovornost zasniva nejasne i podložne arbitrarnom tumačenju i zloupotrebama. Neophodno je umanjiti visinu zaprećenih kazni za 5 do 10 puta, kako bi se podsticala sloboda okupljanja kao jedna od vrhunskih demokratskih vrednosti i mehanizama.

Amandman XX:

U članu 24. stav 1. nakon reči „iz člana 6. stav 1.“ dodaju se reči: „i stav 3.“

Obrazloženje:

Ukoliko ne postoje jasno određena mesta na kojima se mogu iz navedenih razloga zabraniti javna okupljanja nadležni organi mogu zloupotrebljavati takvu (neodređenu) odredbu i arbitrarno zabranjivati skupove i neopravdano sužavati pravo na slobodno okupljanje.

Amandman XXI:

U članu 24. dodaje se stav 2. koji glasi: „Akt skupštine grada odnosno opštine, kojim se određuju prostori koji nisu dozvoljeni za okupljanja, mora biti objavljen u službenom glasniku i na internet prezentaciji grada, odnosno opštine.“

Obrazloženje:

Radi blagovremene informisanosti građanki i građana, zakon mora propisati obavezu da taj akt bude dostupan javnosti (da se objavi u službenom glasniku lokalne samouprave i na internet prezentaciji lokalne samouprave) i da sadrži detaljno obrazloženje za svako mesto na kome se okupljanja zabranjuju.